

Uppgift 2.

Regleringssystem inom miljö rätt (10 p.)

Bedömningsgrunder för uppgift 11 13.8.2024

Kokko 2017 s. 251–253, s. 398–399 och Kokko 2019 s. 298–301, s. 475–476

Med *regleringssystem* förstås den helhet som utgörs av institutionella strukturer, regler, praxis och bakgrundsidéer till regleringen. Regleringssystemets olika komponenter är i ständig kontakt med varandra. 1 2 p (En poäng tilldelades om man överhuvudtaget identifierade regleringssystemets mångsidighet och den bredare helheten för regleringsinstrument.)

Exempelvis när det gäller skogsskydd kan man identifiera tre regleringssystem:

- Självreglering, dvs. skogscertifikat 2 1 p
- Programbaserad reglering och 3 1p
- Reglering som utgår från markägare. 4 1 p

Med hjälp av begreppet regleringssystem kan man förstå och analysera förändringar i regleringshelheten så att tyngdpunkten inte ligger på enskilda bestämmelser utan på förändringar i regleringens allmänna utgångspunkter (regleringsstrategier) och i helhetsstrukturerna. I sista hand är det i själva verket skäl att granska regleringssystemets utveckling ur en synvinkel som beaktar regleringen som helhet. 5 1p

De centrala rättsliga förpliktelser som ställs i skogslagstiftningen siktar på hållbar virkesproduktion. Regleringssystemets centrala rättsliga begrepp ska alltså förstås ur den synvinkeln. De begrepp som gäller skogen stödjer å andra sidan den ekonomiska hållbarheten i virkesproduktionen. Regleringssystemet kan slutligen med stöd av tradition bygga på något snävare huvudsyfte än vad de allmänna målen i lagstiftningen efter en hastig blick låter förstå. 6 1 p

Målet för en utveckling av *regleringssystemen* är att nå *inre enhetlighet (koherens)* och att undvika motstridighet (dvs. att uppnå *konsistens*). Å andra sidan borde olika slags regleringssystem i praktiken fungera sinsemellan i samhället. 7 1 p

En *anpassning av systemen* innebär inte nödvändigtvis i alla situationer att lagar eller mer exakt rättsliga regler måste ändras. Delar av regleringssystemet (institutioner, regler, praxis) står i växelverkan till varandra och exempelvis en utveckling av praxis kan minska behovet av rättsnormer. En del av nutidens problem med reglering, med vilket också avses s.k. normtalko (regelförenkling), skulle faktiskt kunna övervinnas genom att

ändra invanda förfaranden och, om detta inte är möjligt eller inte leder till önskat resultat, först därefter genom att ändra lagstiftningen. 8 1p

Om ett regleringssystem har varit ett medvetet val i lagberedningen för att med hjälp av systemets instrument och delar genomföra eftertraktade mål, kan systemet också beskrivas som ett förverkligande av regleringsstrategin. I praktiken möts regleringsstrategin och det identifierade regleringssystemet inte nödvändigtvis, utan regleringsstrategin bakom den nya författningen kan möta svårigheter att förändra invanda mönster och t.o.m. institutioner som skapats genom tidigare lagar och andra liknande faktorer. 9 1 p

Fenomenet kallas *stigberoende* och hjälper att svara på frågor om varför institutionella förändringar är svåra att genomföra eller varför överksamma tekniska och sociala lösningar kvarstår trots förändringar. Ett stigberoende säger förenklat att "historien avgör" och att tidigare beslut påverkar framtiden. Om man kan identifiera stigberoende är det således lättare att söka sådana förändringsalternativ som kan genomföras på regleringssystemnivå trots faktorer som motsätter sig institutionell förändring. 10 1p

När regleringssystemet förstås som en helhet som bildas av institutionella strukturer, regler, praxis och idéerna som finns i bakgrunden till regleringen, bildar dessa delar av regleringssystemet en central ram för *beslutsfattandet* angående miljön. 11 1 p

Ett företag måste naturligtvis samtidigt agera inom rättsordningens ramar. När ett företag stödjer sig på självreglering som komplement till lagstiftningen, sker detta alltid som en del av regleringssystemet, men inte nödvändigtvis som en del av det rättspositivistiska rättssystemet. 12 1 p

De systembaserade avgöranden som i grunden kommer från rätts- och regleringssystemen eftersträvar i praktiken, på de sätt som närmare anges i *målen för den miljörättsliga regleringen*, en hög skyddsnivå för miljön och människors hälsa och en förbättring av miljöns tillstånd. 13 1 p

En närmare analys i tabell 8. Kokko 2017 s. 252 och Kokko 2019 s. 299. 14 1 p

(Högst 10 p.)

Omtagning i miljö rätt 13.8.2024

1. Flervalsuppgift

Påstående	Påståendet är korrekt	Jag vet inte	Påståendet är inkorrekt
1. Immissionsförbudet gäller bara projekt som förutsätter miljö tillstånd.			X (Kokko 2017, s. 96, 295, Kokko 2019, s. 115, 351–352)
2. För termen standard användes tidigare inom miljöskydd begreppet <i>vakioarvo</i> .	x		(Kokko 2017, s. 382, Kokko 2019, s. 455)
3. Vid straffrättslig bedömning har miljöförstöring inget samband med tolkningen av miljöskyddslagens bestämmelser.			X (Kokko 2017, s. 18, Kokko 2019, s. 22)
4. På EU-nivå är beredskapsprincipen endast baserad på rättspraxis.			X (Kokko 2017, s. 144–146, Kokko 2019, s. 171–173)
5. Till ersättningsansvar för miljöskada kan ställas annan än den verksamhetsutövare som orsakat den direkta skadan.	x		(Ekroos etc. 2012, s. 636)
6. Iakttagandet av miljöskyddsnormer, som fungerar som mekanismer för att konkretisera, grundare sig på verksamhetsutövarens frivilliga åtgärder.			X (Kokko 2017, s. 382, Kokko 2019, s. 455–456)
7. HFD har en skyldighet att begära förhandsavgörande av EU-domstolen även om domstolens tidigare rättspraxis redan erbjuder tillräckligt svar på den EU-rättsliga fråga som har aktualiserats (<i>acte éclairé</i> -situation).			X (Kokko 2017, s. 240, Kokko 2019, s. 284)
8. Miljö rätt svarar för styrmedel vid reglering av miljöproblem.	x		(Kokko 2017, s. 12, Kokko 2019, s. 15).
9. Tidsprioritetsprincipen har ingen plats inom miljö rätten.			X (Kokko 2017, s. 165–167, Kokko 2019, s. 196–198)

10. Inlösningsgrunden är en slags nyckel till valet av norm, inte en bestämmelse som i sig leder till inlösning.	x		(Ekroos etc. 2012, s. 121)
--	---	--	----------------------------